

**ПРО ФІНАНСОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ СМАРТ-ПІДПРИЄМНИЦТВА
В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ СТАРТАПІВ
В УКРАЇНІ**

Вирішення завдання переходу до високотехнологічної інноваційної моделі економіки, яка відповідає принципам Четвертої промислової революції, було поставлено Урядом України ще в довоєнний період та підтверджено в стратегії сталого повоєнного відновлення. Ця модель передбачає розв'язання проблеми формування української екосистеми стартапів, яка має значний дослідницький інтерес і знаходить відображення в публікаціях вчених та практиків, зокрема [1-3]. Ними докладно розглянуто структурні елементи, що забезпечують формування та функціонування екосистеми стартапів, особливості її розвитку на різних рівнях управління економікою, а також проаналізовано сучасний стан української екосистеми стартапів. Як зазначає Х. Серьожечкіна в інтерв'ю медіа виданню Інвентуре в довоєнний період «українська екосистема стартапів займала тридцять місць в світі та була третьою за темпами зростання. Протягом останніх трьох років вона має тенденцію стрімкого розвитку військових стартапів, які в повоєнний період сприятимуть модернізації підприємств військово-промислового комплексу та зростанню його експортного потенціалу. Розвиток цивільної частини екосистеми стартапів слід чекати лише в період повоєнного відновлення України за умови інтеграції в структури ЄС для доступу до фінансування з фондів та програм і залучення іноземного капіталу» [3].

Однак і в період воєнного стану в Україні продовжують розроблятися та реалізовуватися проекти в рамках вирішення завдань Четвертої промислової революції, пов'язані з переходом до «зеленого» виробництва водню, чавуну та сталі, декарбонізацією та впровадженням смарт-технологій [4]. Всі зазначені локальні проектні рішення можуть бути формалізовані в типові та використані при обґрунтуванні стартап-проекту. Кроком до цього є розвиток смарт-підприємництва, яке передбачає надання послуг з організації нового смарт-виробництва або смарт-трансформації існуючого. Зокрема, це можуть бути послуги щодо сертифікації походження «зеленої» готової продукції на підставі використання розроблених смарт-підприємцем цифрових рішень та платформ або оптимізації використання електричної енергії в рамках концепції смарт-грід. В результаті надання послуг щодо використання цифрових платформ смарт-підприємств забезпечує можливості не тільки автономного обміну даними, ініціювання дій, незалежного контролю операцій кіберфізичною системою, але й

організує збір і накопичення технічних даних, які генеруються датчиками та сенсорами в процесі виробництва в реальному масштабі часу, та організує систематизацію і обробку цих даних з метою перетворення їх в економічну інформацію для прийняття управлінських рішень замовником. В процесі впровадження та супроводу смарт-підприємцем розроблених ним цифрових рішень або платформ звичайно виникає необхідність їх адаптації к умовам виробництва та господарювання конкретного замовника, що у свою чергу сприяє процесу формалізації смарт-рішень та типологізації програмного забезпечення і надає можливості подальшого їх використання при обґрунтуванні стартап проекту.

Тому фінансова підтримка розвитку смарт-підприємництва виступає також і чинником формування екосистеми стартапів на державному, регіональному або місцевому рівні [1]. Зважаючи на це, фінансове стимулювання смарт-підприємництва з боку держави повинно здійснюватися за галузевою або просторовою ознакою у форми прямих (державна фінансова допомога, пільгове кредитування, механізми публічно-приватного партнерства) та непрямих інвестицій (податкових пільг і преференцій). Крім того можливо отримання додаткового фінансування з регіональних фондів підтримки підприємництва. Рішення про фінансову підтримку смарт-підприємця повинно прийматися за результатами оцінки перспективності перетворення предмету смарт-підприємництва (смарт-технології або смарт-виробництва) в стартап-проект. Критерії та методи зазначеного оцінювання повинні стати предметом подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Літвін І.В. Формуванні і розвиток екосистем стартапів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2022. Вип.41. С.60-65
2. Моїсеєнко Т.Є., Каргородова О.О., Черненко Н.О., Глушенк Я.І. Структурні елементи формування та функціонування екосистеми стартапів в умовах Четвертої промислової революції. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Краєзнавство. Туризм»*. 2020. Вип.11. С.81-88
3. Серьожечкіна Х. Екосистема стартапів в Україні: чи стануть інновації драйвером української економіки?. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/formula/ekosistema-startapiv-v-ukrayini:-chi-stanut-innovaciyi-drajverom-ukrayinskoyi-ekonomiki> (дата звернення 28.04.2025)
4. Цимбал Л.І., Унінець І.М. Секторально-просторова специфіка становлення та розвитку українського смарт-бізнесу. *Науковий вісник Одеського національного університету*. 2023. №7-8(308-309). С.42-48